

מתיקנות הדף היומי

גליון מס' 29
פר' ראה
תש"פ

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

יום כ"ז אב, יומא דהילולא של כ"ק מרן אדמו"ר בעל העבודת עבודה מטאהש הרה"ק רבי משולם פייש בן הרה"ק רבי מרדכי זצוק"ל

ראה הקב"ה שצדיקים מועטים עמד ושתלן בכל דור דור (יומא ל"ח ע"ב). כלל ישראל בדור האחרון זכה לצדיק וקדוש עמוד צלותהו דישראל, שהגן על הדור, הלא הוא מרן איש האלוקים הרבי הקדוש בעל העבודת עבודה מטאהש זצוק"ל. הרבי היה חד בדרא במצות צדקה, הוא לא רק חילק מאות מליוני דולרים לצדקה, אלא התרים עוד ועוד אנשים לצדקה. הרבי קיבל פעם מאחד הנגידים מעטפה עם 50 אלף דולר בזמון, ומיד שלח להעביר אותה לאדמו"ר אחר... קרה פעם שהיתה הפסקת חשמל בישיבה בטאהש כי לא שילמו את חשבון החשמל, ועם זאת באותו חודש ערך הרבי ערב-תה לעשירים שיתרמו למוסד אחר. וכששאלו אותו מקורביו למה הוא דואג למוסדות אחרים בו בזמן שבישיבתו אין כסף מספיק? ענה להם: **כך מקובלני, אז מ'מאכט ליכטיג פאר אנדערע ווערט פאר זיך מ'מילא ליכטיג** - [כשאדם משתדל להאיר לאחרים, נהיה לו ממילא אור גם לעצמו]... [מפי הגאון החסיד רבי משה מאירוביץ שליט"א].

ספרו הקדוש 'עבודת עבודה' הפך כבר מזמן לאחד מספריו החסידות המקובלים ביותר בעולם, ומי שלומד בספריו הקדושים אינו יכול שלא להתעורר ליראת שמים טהורה ולתשוקה לבורא עולם. תפילותיו שנערכו בהשתפכות הנפש התפרסמו בעולם כולו, וכל מי שראה פעם את הרבי כשהוא מתפלל, מבין מה זה תפילה בהתפשטות הגשמיות. נספר כאן סיפור נורא, סיפור מסמר שיער שסיפר לי הרב החסיד שלמה בלקמן שליט"א, סיפור המחייב את כל אחד ואחד מאתנו.

היה זה בערב שבת קודש י"ח טבת תשנ"ח, בנו בכורו של הרבי הקדוש הרה"צ רבי מרדכי לאווי זצ"ל, באמצע תפילת שחרית, בעת קראו את שמע, קיבל התקף לב קשה וקרט על מקומו לתדהמת סובביו. כוחות ההצלה חשו למקום, אך לא נותר להם אלא לקבוע את מותו. רבי מרדכי השיב את נשמתו לבוראה במיתת נשיקה, כשהוא בשיא פריחתו, בסך הכל בשנות החמישים לחייו. הבשורה על הפטירה הפתאומית הכתה בכל שדרות הציבור בקנדה ובכל העולם, כרעם ביום בהיר. אנשי ביתו של הרבי החלו בהכנות קדחתניות להלוויה, בזמן הקצר שנותר עד כניסת השבת. הלוויה שתהיה מכובדת כראוי לכבודו של הנפטר הדגול.

בשעה המיועדת להלוויה התקבצו המוני יהודים בחצר בית המדרש הגדול בקרית טאהש שבקנדה, לחלוק כבוד אחרון לנפטר החשוב. בעינים דומעות עמדו הכל והמתינו לאבי הגדול הרבי מטאהש ז"ע שיצא מבינתו להשתתף בהלוויה בנו בכורו זצ"ל. השעה היעודה להלוויה חלפה עברה, אך דמותו של הרבי עדיין אינה נראית בפתח. עברה עוד חצי שעה והרבי עדיין אינו מגיע. עם הזמן החלו נישאים מבטי התמיהה לעבר הדלת הסגורה, מי יודע למה מתעכבת הלוויה כל כך?

בשלב מסוים נכנסו המקורבים לחדרו של הרבי, מבקשים לברר את הסיבה לעיכוב, ולהפתעתם הם רואים שהרבי יושב ומשוחח בטלפון. מבין השורות הבינו שמדובר באשה קשת יום ששלום ביתה התערער, והיא מספרת באזני הרבי הקדוש את סאת צרותיה... האשה כלל לא ידעה כי הרבי עמו היא מדברת, נמצא באחד הרגעים הקשים בחייו - בין פטירת בנו להלוויה. הרבי האזין לה בקשב, לא זיזר אותה ולא מיהר את דבריה,

במה היה טרוד הרבי הקדוש מטאהש זצוק"ל לפני הלווית בנו בכורו הצדיק

קירוב הגאולה על ידי לימוד מסכת עירובין

לכבוד התחלת מסכת עירובין הבאנו כאן כמה אמרות מפי ספרים ומפי סופרים מגדולי הדורות זצוק"ל אודות מעלת לימוד מסכת עירובין:

איתא בזוהר הקדוש (פרשת כי תצא דף רע"ו ע"א בריעא מהימנא) שמסכת עירובין היא אחת משלשת המסכתות המרמזות על ביאת המשיח, שנאמר עליו **'עני ורוכב על חמור'**, עני' ראשי תיבות עירובין נ'דה י'במות.

וכתב המהרש"ם בהסכתו לספר מנחת ישראל שמסכת עירובין היא הראשונה מתוך ג' המסכתות של משיח, ומצוה לעסוק בה וסימנא טבא היא לקירוב הגאולה.

הרה"ק מציעשנוב זצוק"ל אמר אודות גודל החשיבות בשמים בלימוד מסכת עירובין: משל למה הדבר דומה, למדינה שיש לה הרבה שיערים וחומות, וכשרוצה אדם ליכנס בשער צריך להביא 'פאס', וכל שער יש לו 'פאס' מיוחד לאותו שער, ואם אין לו 'פאס' יש לו עצה ליתן שוחד להשומר ואז יתן לו הלה רשות ליכנס. וכדבר הזה הוא בהעולם העליון, שלאחר מאה ועשרים שנה אין מניחים לו לאדם ליכנס לכל היכל שרוצה ליכנס בו, ומבקשים ממנו השומרים שביא 'פאס' שהוא התורה ומצוות ומעשים טובים שעשה בעולם הזה, אבל אם אין לו 'פאס' יש לו עצה ליתן שוחד להשומר, והשוחד הוא לימוד מסכת עירובין, שאם **למד אדם בעולם הזה מסכת עירובין מניחים לו לילך בכח אותה המסכת בכל היכל שרוצה ליכנס**. (קובץ זרע יעקב סקווירא, גליון כ"ח)

ובקונטרס 'אמרא גמור' מובא שפעם אחת בא יהודי חשוך בניים רחמנא ליצלן לפני הרה"ק בעל 'בני שלשים' מקאסאן זצוק"ל. אמר לו הרה"ק שילמוד מסכת עירובין שהוא סגולה להיפקד בזרע של קיימא.

הבטחת הרבי הקדוש הדבר חיים מנדבורנה ליהודי הזקוק לישועה

בליל שבת קודש פרשת ואתחנן שנת תש"ל פתח

כ"ק מרן הרבי הקדוש ה'דבר חיים' מנדבורנה זצוק"ל בשלחנו הטהור ואמר כהאי ליסנא: "היה אצלי יהודי בשם יהושע שהיה זקוק לישועה, אמרתי לו בלשון הכתוב (דברים ג' כ"א): **ואת יהושע צויתי בעת ההיא לאמר עיניך הרואות וגו'**, את ה'ישועה' צויתי, ש'בעת ההיא' כאשר יהודי היה זקוק לה, 'לאמר' - הוא יתפלל ויבקש מאת ה', ותיכף ומיד יקויים בו 'עיניך הרואות' - שיראה את ה'ישועה עין בעין. ועתה אני אומר בלשון הכתוב מפרשת השבוע דגן (ס"ג כ"ג-כ"ד) **ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר, ה' אלקים אתה החילות להראות את עבדך וגו'**, התחננתי ובקשתי מאת ה' לאמר, שבשעה שיהודי יאמר ויתפלל לישועה, מיד יקויים בו 'אתה החילות להראות את עבדך' ויראה את ה'ישועה עין בעין".

וסיים כ"ק מרן ז"ע בלשון קדשו: **"הנני מבטיח שכל יהודי אשר יהיה זקוק לישועה ויזכור פירושי זה, וועט פועל'ן" [י-פעל ישועה]!**"

(מתוך הפתיחה לשיעור, ז' אב)

בשביל מה שוה לחיות שמונים שנה

בספר 'מזקנים אתבונן' [אמרי חסידים שנשמעו מפי הרה"ח רבי ישראל שמעון קסטלניץ זצ"ל] בפרשת ואתחנן (על הפסוק וקשרתם לאות על ידך) מובא, שזקן אחד אמר להרה"ק רבי אברהם מקאליסק ז"ע שהוא מרגיש שהוא הזקין מאוד, אין לו עוד טעם בחיים ואין לו כח יותר לחיות. אמר לו הרבי הקדוש: **"אלטער נאר, ס'איז דאך קדאי צו לעבן אכציג יאר, אבי איין מאל תפלן לייגן און אפלו ווי דו לייגסט"** [שוטה, הרי כדאי לחיות שמונים שנה כדי לזכות להניח תפלן ולו פעם אחת ואפילו כפי שאתה מניח]...

אימרה נוספת מובאת שם על הפסוק 'ואתם הדבקים בה' אלוקים חיים כולכם היום' - **"אויב מ'איז דבוק אין באשעפער לעבט מען, און אויב חס ושלום נישט, הייסט דאס נישט געלעבט"** [כשבדוקים בהש"ת נקראים חיים, אבל כשלא דבוקים חס ושלום בו יתברך, זה לא נקרא חיים].

(מתוך הפתיחה לשיעור, י' באב)

שאם למד אדם בעולם הזה מסכת עירובין מניחים לו לילך בכל היכל שרוצה ליכנס

מיני מתיקה

הגמרא במסכת סנהדרין (דף ט"ז ע"א) מספרת על דוד המלך נעים זמירות ישראל: **כיון שעלה עמוד השחר נכנסו חכמי ישראל אצלו, אמרו לו אדונינו המלך עמך ישראל צריכים פרנסה, אמר להם לכו והתפרנסו זה מזה.** על פי הפשט הכוונה היא על הדברים הגשמיים, עמך ישראל צריכים פרנסה – אנשים צריכים לחם לאכול ובגד ללבוש. וחשבתי בחמלת השם עלי ובסיעתא דשמיא על פי דרך הדרש, שהכוונה היא לא רק על גשמיות, אלא גם על רוחניות. חכמי ישראל אמרו לו עמך ישראל צריכים פרנסה, אנחנו רוצים משהו שיפרנס אותנו ברוחניות. אמר להם דוד המלך, צאו והתפרנסו זה מזה, תלמדו תורה ביחד בצוותא, זה יהיה הפרנסה הכי טובה מאחד לשני. והכוונה היא כדברי הגמרא במסכת ברכות (דף ס"ג ע"ב) חרב על שונאיהם של תלמידי חכמים שיושבים בד בבד ועוסקים בתורה, למה כל כך חשוב ללמוד ביחד? כי מי שלומד בחבורה אפשר לתקן אותו במקום שהוא טעה בהבנת הגמרא, בהבנת הרש"י, בהבנת התוספות, מה שאין כן אם הוא לומד לבד מי יעמיד אותו על טעותו.

אלא נתן לה לספר את כל מכאובי לבה, לשפוך ולפרוק את כל המעיץ על לבה. והאשה סיפרה את סיפורה בסבלנות, איך החלו נישואיה באושר, וכיצד הלכה מערכת היחסים והתערערה, עד שהגיעה לסיפור איך עלו חיי המשפחה שלה על שרטון. והרבי יושב ומקשיב, שומע ותומך, מייעץ ונאנח. כל כולו נתון להקשבה לאשה הבוכיה, בכל כוחו הוא תומך בה, בדברי עידוד וחיזוק, בייעוץ נכון ובהשתתפות כנה... לא קשה להבין עד כמה הבשורה הקשה מעיקה על הרבי ושוברת את לבו, אך לאשה הוא אינו אומר דבר ממשך להאזין לה בסבלנות אין קץ, מוסיף להעתיך עליה טללי נוחם וברכות חמות, מעודד אותה ומייעץ לה כדת מה לעשות למענה ולמען משפחתה, כאילו שעת קבלת קהל רגילה היא זו.

בסוף הדברים כשהרבי הבין שאין כאן בעיה אמיתית של שלום בית והיא מתעקשת על שלה, פתח הרבי ואמר לה: "שתדעי שאני עומד כעת לצאת להלוויה של בני בכורי, ואני מתעכב רק כדי לדעת ששלום הבית יחזור לשרור במעונכם". כששמעה זאת האשה נדהמה והבינה את אשר לפניה, ומיד אמרה: אני מבטיחה להרבי שבבית יהיה מעתה אך שלום, והרבי יכול לצאת להלוויה... ואגב, מיד אחרי הטרגדיה הנוראית, כשהשבת נכנסה, שוב לא ראו על הרבי שום שינוי מעבודתו הקדושה בכל שבת קודש. כך עבד הרבי הקדוש מטאהש בימי חייו את בוראו בכל רמ"ח אבריו, מתוך התבטלות מוחלטת, מתוך ביטול כל רגשותיו ורצונותיו, בלתי לה' לבדו.

מעלת ועבודת ראש חודש אלול אסופת מאמרים מספרי רבותינו הקדושים

רבי ישראל סלנטר כותב באחד ממכתביו: "מלפנים כאשר ידעתי, כל איש אחזו פלצות מקול קדוש הקורא אלול, החרדה הלזו נשאה פריה להתקרב לעבודתו יתברך שמו איש לפי ערכו" וכו'. ובספר 'ובכן צדיקים' מובא תיאור תלמידיו של רבי ישראל מסלנטר זצוק"ל, איך אחרי שקול הקורא של שליח הציבור "קידש אלול", היה רבי ישראל מתהלך כולו מזועזע, והרגישו עליו את ההבדל בין תפילת המוסף לבין תפילת שחרית שעברה, מאחר ותפילת מוסף זו היא כבר נכללת בתפילות של 'אלול'.

לכבוד שבת מברכין חודש אלול ליקטנו כאן אסופת מאמרים המדברים ממעלת חודש אלול ומעבודתו בימים האלה:

בזוהר חדש פרשת יתרו (בספרי תורה, דף לו טור ד) איתא [בתרגום]: כי מאלול ואילך תלויה ועומדת התשובה... ובני אדם שבים בתשובה מעוונותיהם. וכתב השל"ה הקדוש בתחילת מסכת ראש השנה (דף נג טור ב): "נהגו ישראל להתענות מראש חודש אלול עד יום הכיפורים, שהם ימים שאומרים בהם סליחות ותחנונים". ובסידור הארז"ל [לרבי שבת מראשקוב] [חלק ג דף מה ע"ב סדר יחידים מ"ח אלול] כתב: "הנה ימים אלו הם סוד מ' יום שעלה משה לקבל לוחות אחרונות, ומתחילין מן ראש חודש אלול, והם ימי רצון, כי אז באותן הימים נפתחין י"ג מקורות של י"ג תיקוני דיקנא ומתגלין ומאירין למטה, ונקרא עת רצון בכל אותן הימים".

ובעבודת ישראל (פרשת ראה) כתב: **עשר תעשר את כל תבואת זרעך.** הנה **אדמו"ר הצדיק מורינו אלימלך [מליצ'ענסק] זצ"ל** פירש דרך רמז מה שאמרו חז"ל (ראש השנה ב' ע"א) באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה, רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים באחד בתשרי. דאיתא בזוהר הקדוש דמעשר רומז ליראה, כי י' – יראה כנודע. והנה דעת התנא קמא מי שמתנהג כל השנה בדרך הכסילים, רק בראש חודש אלול הוא מתעורר לתשובה וליראת השי"ת, הוא כמו הבהמה שאין לו דעת אדם, והוא שאמרו באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה, שאז מי שיש לו דעת בהמה מתעורר ליראה הנרמז במעשר, כי מי שהוא בבחינת אדם ירא השי"ת כל השנה כולה. ורבי אלעזר ורבי שמעון אומרים באחד בתשרי, פירוש שמי שמתעורר על כל פנים בראש חודש אלול הוא גם כן בבחינת אדם, אבל מי שממתין עד באחד בתשרי, והוא ראש השנה, יומא דדינא דכולי עלמא, ואז רק משיג היראה הוא מעשה בהמה, כי על כל פנים צריך לדרוש שלשים יום קודם, ודברי פי חכם חן. וכן נפרש הפסוק בענין זה, דמהראוי על כל פנים בחודש אלול שיתעורר כל אדם בתשובה בכל יום ולהתחרט על עונותיו אשר עברו על ראשו ולהתמרמר עליהם... וזהו שאמר עשר תעשר, דהיינו בבחינת היראה הנרמז, להתחרט ולהתעורר... מה שפגם מנעוריו. ואמר הכתוב וכי ירבה ממך הדרך, דהיינו שלפעמים אדם מתעורר בתשובה אבל נפשו מרה לו מאוד, כי ידמה בעיניו שהוא מרוחק מאוד מהשי"ת וכבד עליו הדבר שישוב לבוראו יתברך על ידי סיגופים ושאר ענינים, ונקרא בפסוק כי ירבה ממך הדרך, הוא דרך תשובה הנפתח בחודש אלול... על כן העצה היעוצה על כל פנים לקבל על עצמו התשובה ולהיות נכסף ומשתוקק מתי יזכה לשוב כראוי, וזהו שאמר ונתת בכסף, לשון תאוה כמו נכסוף נכספתה (בראשית לא, ל), שיהיה לך על כל פנים חשק לתשובה, וצרת הכסף בידך, עד אשר תזכה לבהירות, והלכת אל המקום אשר יבחר ה'.

וכתב בתפארת שלמה על התורה (פרשת כי תבוא): כד הוה מסיים מסכתא עבידנא יומא טבא לכלהו רבנן (שבת ק"ח ע"ב). ר"ל בשעת הסיום היה מעורר הכח זכות של כל התנאים והאמוראים שזכרו בזאת המסכתא לעורר מדתם וההשפעות טובות שהשפיעו בלימוד תורתם בעולם, וזהו יומא טבא, והבן. וזה הענין הוא החודש אלול סיומא דשנתא, הם ימי הרחמים ורצון ונקראים תשובת השנה סיומא דשנתא, כי עתה עת לחננה לעורר כל השפעות טובות מכל המצוות ומעשים טובים שעשו בני ישראל כל השנה, כמו ענין הסיום מסכתא שנתעורר אז כל הלימוד מכל המסכתא, כן בחודש הזה נתעורר הרחמים וכל ההשפעות מכל המצוות ומעשים טובים מכל השנה. ולזה בראש השנה אנו אומרים חדש עלינו שנה טובה, כי לפי הנ"ל אשר בחודש אלול נתעורר ההשפעות והחסדים משנה העברה, אם כן מאי רבותא דראש השנה, לכן בראש השנה צריך בכל שנה התחדשות להוריד השפעות וחסדים טובים חדשות ביתר שאת ויתר עוז לחדש עלינו שנה טובה וברכה, אמן.

מקולמוסם של הקוראים

מלעלת כבוד הרב הגאון החסיד פה מפיק מרגליות הרב **אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א**, המזכה את כלל ישראל בשיעוריו המתוקים והנפלאים, הברורים והבהירים.

בכל פעם שאני שומע שיעור של הרב אני מאד נהנה מצורת ההגשה, ומהבהירות הקולחת, המתובלת בפנינים ועובדות קודש ממצוקי ארץ.

ומה גם, שאני מתרגש לראות את הווארעמקייט שלו לקהילת סערט ויז'ניץ בכלל, ולמרנן

לא נותר לי אלא לברך את הרב שימשיך בעבודת הקודש עוד שנים רבות מתוך בריאות איתנה, הוא ובני ביתו.

מ. פ. רמת ויז'ניץ חיפה

מאוצרות הפרשה

מון הרבי הקדוש רבי אהרן מבעלזא זצוק"ל אמר פעם על מנהג ישראל הידוע שבפסח אין אוכלים זה אצל זה [מ'מישט זין נישט!]. שיש ראייה לכך מלשון הפסוקים בפרשתנו, בפסוקי שלש רגלים. כי בחג השבועות נאמר (ט"ז ע"א) "ושמחת לפני ה' אלקיך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי אשר בשעריך והגר והיתום והאלמנה אשר בקרבך וגו'. וכן בחג הסוכות נאמר (שם י"ד) "ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך". אולם בחג הפסח נאמר רק "וזבחת פסח לה' אלקיך צאן ובקר" ולא נזכרו כלל לא עבד ולא גר ויתום ואלמנה, ומכאן ראייה שבפסח לא אוכלים אצל אחרים.